

ישיבת הפתל - ירושלים

שיחת הגאון הרב אביגדר הלוי נבנצל שליט"א לפרשת לך - לך ה'תשע"ו "עולם חסד יבנה"

(סוכס ע"י תלמיד – אינו מוגה)

שהוא נוטל מהם.

למרות ששניהם עושים בפועל את אותו הדבר, הראשון דומה להקב"ה והשני לא.

אמרו חז"ל "טוב המלכין שיניים לחברו ממשקהו חלב" – חיוך לחבר..

בישיבה באים אנשים מחו"ל, אם מקבלים אותם באהבה ובסבר פנים יפות, זה יכול לתת להם חיים ואהבת תורה ורצון להמשיך ללמוד ולהרגיש טוב בישיבה וגם את ילדיו ישלח לישיבה. אמנם אם לא יחייכו אליו הוא לא ירגיש בנח בישיבה ולא ירצה עוד ללמוד תורה.

גם כוס חלב הוא חסד, אך חיוך הוא חסד הרבה יותר גדול.

"לזרעך נתתי את הארץ הזאת" – חלק גדול מהשכר של אברהם אבינו זוהי ארץ ישראל.

אם אדם נותן לחברו מתנה ואח"כ אומר לו שהמתנה הזו תלויה בהרבה תנאים זה ממש לא יפה.

לכאורה הקב"ה נותן את ארץ ישראל במתנה לאברהם ואח"כ מתנה אותה בברית מילה ובעוד דינים נוספים, כיצד הקב"ה עושה זאת אם אצל ב"ו זה לא יפה?

אלא שהמשל צריך להיות אחרת, כעין אדם שנתן לחברו במתנה פרס ואח"כ אמר לו שהפרס יניב תנובה טובה צריך שהוא ישקה ויזבל את השדה ויעבוד אותה כראוי, לולא העבודה הנכונה השדה הזו יהיה שדה קוצים.

כך הקב"ה נתן לנו את הארץ במתנה ואח"כ הסביר לנו כיצד לעשות בכדי שזה באמת יהיה לנו כמתנה ולא כשדה קוצים.

בברכת המזון אנו מזכירים ברית ותורה, הייחוד של ארץ ישראל הוא ששייך בה ברית ותורה. כשרוצים להודות להקב"ה על הארץ שנתן לנו צריך להודות על ארץ שיש בה ברית ותורה.

זה דבר נחמד שה' נתן לנו תורה ומצוות, צריך לשמוח בכך ולא להרגיש את המצוות בתור עול והכרח. שהרי לולא התנהגות כזו, קשה לחנך ילדים לעבודת ה'. אם מנסים להעביר את התורה מתוך כפייה זה לא ילך, בכדי להעביר את התורה לדורות הבאים צריך להראות שמחה בקיום מצוות "שש אנוכי על אמרתך כמוצא שלל רב".

וגם האדם עצמו, אם הוא לא שש על המצווה וקיומה זאת אומרת שהוא לא מבין היטב את הער של המצווה

מדוע הקב"ה נתן לנו 110 שנים לבנות תיבה? הרי הקב"ה היה יכול להפוך את העולם ולהמית את מי שהוא רוצה ולהחיות את מי שהוא רוצה? אלא שרצה הקב"ה לתת הזדמנות לבריות לחזור בתשובה. זוהי ממידת החסד של הקב"ה שהרי לא לוקח כל כך הרבה זמן לבנות תיבה.

לאחר שנח עבד כ"כ קשה בבניית התיבה, מדוע ה' לא נתן לנו מנוחה בתיבה? במהלך כל תקופת המבול נח היה צריך לרוץ ולעבור מחיה לחיה בכדי לתת לכל חיה את האוכל שלה בזמנה, נח ומשפחתו לא ישנו ולא אכלו כמו שצריך.

אלא שהקב"ה לא נתן לנו מנוח בכדי שיעבוד ויגביר את מידת החסד בעולם – "עולם חסד יבנה".

אמנם, נח עשה חסד גשמי עם הבריות. הייחודיות של אברהם אבינו הייתה לעשות חסד רוחני עם הבריות.

הקב"ה אמר לאיוב שהוא לא כאברהם, שאיוב נותן בשר למי שרגיל לאכול בשר וגבינה למי שרגיל לאכול גבינה. לעומת זאת אברהם אבינו נתן בשר גם למי שלא רגיל בבשר ומלמד אותו שבשר זה דבר טעים. לאיוב היה רצון לתת למי שחסר לו, לאברהם היה רצון לתת גם למי שלא חסר. מידה זו של אברהם היא כמידתו של הקב"ה שנותן גם למי שלא חסר.

המדרש אומר שמידת החסד אמרה שכל זמן שאברהם היה חי, הייתה שלמות של מידת החסד בעולם והיא לא הייתה צריכה לשמש.

כח הנטילה הוא כח מוכרח בעולם, מהרגע שהאדם נברא הוא חייב לנשום ולקחת אויר מן העולם.

ככל שהאדם לוקח מהעולם הוא יותר מתרחק מן העולם, אם האדם נותן בעולם הוא יותר מדמה להקב"ה. אלא שצריך לומר שכח הנטילה הוא מוכרח בכדי שנוכל אח"כ גם לתת.

משל לשני מוכרים, אחד מהם רוצה שיהיה לכולם אוכל לשבת. אלא בכדי שהוא יוכל לתפעל ולעשות את כל זה הוא חייב לקחת כסף. מידת הנטילה היא לגמרי לצורך הנתינה.

לעומתו, המוכר השני, מטרתו העיקרית היא השגת ונטילת כסף. אלא שסתם כך אף אחד לא ירצה לתת לו כסף ולכן הוא מוכרח לתת לאנשים אוכל בתמורה לכסף

כשבשקו רק כמה מרגליות.

כשהגיע בחזרה לעירו היו שם כמה שהבינו במרגליות ובאוצרו של המלך ואמרו לו שהוא פספס הזדמנות אדירה.. מהאוצר הזה הוא יכל לחיות במשך כל חייו.

כך הנמשל בעולם הזה, הקב"ה נותן לנו הזדמנות לאסוף מצוות בעולם הזה, אך לא תמיד אנו מבינים את הערך העצום של המצוות, אנו מפספסים ולא מבינים מה הערך של המצוות בעולם הבא.

אנו צריכים לדעת שאם אנו שמחים במצוות והולכים בדרכו של אברהם אבינו אנו הולכים בדרך לעולם הבא.

שהוא מקיים. הרי אם היינו מבינים את הערך היינו שמחים על כל מצווה ומצווה שהיינו מקיימים.

אם האדם לא שמח במצווה, ז"א שיש לו פגם באמונה "תחת אשר לא עבדת את ה' אלוהיך בשמחה ובטוב לבב".

החפץ חיים מספר משל:

כושי אחד הציל את המלך וכתמורה לכך המלך הכניס את הכושי לשעה שלימה באוצרו עם שקים ואמר לו שיכול להעמיס בשעה הזו כמה שירצה. הכושי שלא הבין יותר מדי בזהב ואוצרות חשב לעצמו שהמלך צוחק עליו ובמקום להודות לו על כך שהציל אותו נותן לו להעמיס שקים. לכן ניסה לעבוד כמה שפחות ובסוף השעה יצא